

Ujęcie nieodpłatnych czynności prawnych na tle przepisów o skardze pauliańskiej w najnowszej judykaturze Sądu Najwyższego

Na tle przepisów regulujących skargę pauliańską w prawie polskim można stwierdzić, że im szerzej ujmowane jest pojęcie czynności prawnej nieodpłatnej w orzecznictwie sądów, tym silniej chroniony jest wierzyciel pokrzywdzony czynnością fraudacyjną dokonywaną przez dłużnika i osobę trzecią. Uznanie w procesie pauliańskim kwestionowanej czynności za nieodpłatną umożliwia wierzycielowi skorzystanie z ułatwienia dowodowego zawartego w art. 528 k.c., a także wystąpienie z powództwem bezpośrednio przeciwko „osobie czwartej”, na rzecz której nastąpiło rozporządzenie uzyskaną korzyścią przez osobę trzecią, w myśl art. 531 § 2 k.c.

JOANNA KISIELIŃSKA

Wątpliwości interpretacyjne, powstające podczas stosowania przepisów o akcji pauliańskiej, w tym również dotyczące oceny odpłatności, powinny być, jak się wydaje, rozstrzygane z uwzględnieniem zasadniczej funkcji skargi, jaką jest niewątpliwie **efektywna ochrona wierzyciela przed niewypłacalnością dłużnika**. Właśnie tym podstawowym założeniem *actio Pauliana* kierują się konsekwentnie doktryna oraz Sąd Najwyższy przy konstruowaniu pojęcia czynności prawnej nieodpłatnej na tle przepisów o skardze pauliańskiej.

Wskazane w niniejszym opracowaniu poglądy SN w przeważającej mierze zasługują na aprobatę. Stanowią one przykład właściwej reakcji judykatury na podejmowane przez dłużników działania, które mają prowadzić do utrudnienia wierzycielom skutecznego kwestionowania czynności fraudacyjnych. Intencją ustawodawcy (w szczególności „racjonalnego ustawodawcy”) z pewnością nie było to, aby wierzyciel zostawał pozbawiony możliwości skorzystania z uregulowanych w ustawie ułatwień na skutek działań dłużników, mających na celu ukrycie nieodpłatnego charakteru czynności. Bez dynamicznie reagującego orzecznictwa, *actio Pauliana* mogłaby stać się instytucją martwą. Tymczasem jej popularność nieustannie rośnie